

Vorbereiding Lokaal Overleg Kinderopvang Turnhout

14 maart 2016

Aanwezigheden: Wouter Tops (kind Jezus); Nathalie Raeymakers (De Speelboom); Pascale Van Bael (Directeur Burger en Samenleving); Jean Verstraete (lid van dagelijks bestuur van vzw Kinderopvang); Hild Peeters (Kinderopvang vzw); Lut Verheijen (Sint Fransiscusschool); Liesbeth Maes (Sint-Jozefcollege), Eva Houet (lid van dagelijks bestuur van vzw Kinderopvang), Vicky Colman (DOO Mut De Muis)

Verontschuldigungen: Nadine Ceulemans (OC De Regenboog); Tinneke Gielen (Coördinator De Regenboog); Peter Segers (Schepen Kinderopvang); Stefan Helsen (vervanging Magalie Declodt, stadsregio); Agnes Aerts (OC);

1. Goedkeuring verslag vorige vergadering

Unanieme goedkeuring

2. Stand van zaken initiatieven

- Toermalijn is verhuisd naar Oud-Turnhout en zal dus niet meer deelnemen aan dit LOK.
- KDV De Speelboom: alles OK
- KDV Kind Jezus: goedkeuring 14 plaatsen; goed verhuisd
- KDV Slabbers&co: geen nieuws
- IBO Gabbers&Co: geen nieuws
- Het Lindeke: geen nieuws
- Mut De muis: alles OK

3. 2-jaarlijks verslag armoedebestrijding – samenvatting en bespreking

→ Dit achtste tweejaarlijks Verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting is gewijd aan de rol van publieke diensten in de strijd tegen armoede. In het Samenwerkings-akkoord dat de opdrachten van het Steunpunt definieert, wordt de *"aanpassing en ontwikkeling van publieke diensten"* beschouwd als één van de hefboomen om bestaansonzekerheid te voorkomen en armoede te bestrijden. De vraag die doorheen dit Verslag wordt onderzocht is te weten in welke mate de publieke diensten bijdragen aan het garanderen van de effectiviteit van de fundamentele rechten van iedereen, mensen in grote armoede inbegrepen. Er zijn een zeer grote diversiteit van actoren bij de reflectie, verenigingen waar armen het woord nemen, publieke en private diensten, administraties van de federale Staat en van de gefedereerde entiteiten,... van verschillende sectoren betrokken bij de gekozen thema's. Zes hoofdstukken geven de stand van zaken weer van de dialoog over zes thema's – die het onderwerp hebben uitgemaakt van in totaal 34 samenkomsten: justitie, cultuur, kinderopvang, gezondheid, werk, energie en water.

→ Kinderopvang staat vandaag hoog op de politieke agenda. Er is een groeiende tendens om kinderopvang te zien als een recht en een basisvoorziening. Voor elk gezin dat dat wenst, zou het

niet alleen de combinatie tussen arbeid en gezin moeten mogelijk maken, maar ook de opvoeding en het samenleven in het gezin ondersteunen en bijdragen tot een optimale persoonlijke en sociale ontwikkeling voor elk kind. De toegang tot kwaliteitsvolle kinderopvang is echter niet voor iedereen gelijk.

→ Kinderopvang wordt vandaag meer en meer gezien als een belangrijk instrument in de strijd tegen armoede (en niet uitsluitend een instrument ifv tewerkstelling). Kwaliteitsvolle kinderopvang is immer essentieel om kinderen alle kansen te geven. Het heeft positieve effecten op de verstandelijke, sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen. Deze effecten zijn groter bij kinderen uit gezinnen met een lage socio-economische achtergrond.

→ Regeerakkoord 2014-2019: doelstelling tegen 2020: Ieder kind met een behoefte aan opvang een plaats te kunnen bieden.

→ **Kinderopvang en armoede: ervaringen**

- In contacten met verschillende diensten ervaren vele ouders in armoede dat hun mogelijkheden ontnomen worden om ouders te zijn. Vaak hebben ze het gevoel dat een vraag naar ondersteuning op een beoordelende en bestraffende manier wordt beantwoord, dat ze machteloos staan in hun relatie tot diensten (bvb. bezoeken aan consultatiebureaus en instrumenten als bekritiserend ervaren)
- Gezinnen in armoede lopen een groter risico op plaatsing van hun kinderen.
- Kinderopvang wordt in praktijk soms gebruikt als opvangstructuur die de ouders dreigt te vervangen.
- Gezinnen in armoede hebben de ervaring dat een recht zich tegen hen kan keren en een verplichting wordt.
- "Er wordt mensen in armoede een model opgelegd waarin ze zich niet terug vinden. De economische functie kan ook betekenen dat mensen in armoede geactiveerd moeten worden en de pedagogische functie dat ze hun rol als ouders niet kunnen waarmaken en opnemen."

→ **Verwachtingen van gezinnen in armoede:**

Voor gezinnen in armoede betekent het recht op kinderopvang bovenal dat ze kunnen kiezen waarom en wanneer ze er een beroep op doen. Ze willen als ouders erkend worden en als gelijkwaardige partners in de relatie treden met de begeleiders en opvangvoorzieningen.

- Een plek waar ze vragen kunnen stellen, ervaringen kunnen delen en samen met beroepskrachten en andere ouders naar antwoorden kunnen zoeken.
- Een plek waar kinderen zich verder kunnen ontplooien
- Om even op adem komen en ontspannen
- Ondersteuningsfunctie voor het ouder-zijn, vanuit KO-initiatieven en tussen ouders onderling
- Om te kunnen gaan werken
- Nood aan flexibele opvang door onregelmatige uren, deeltijdse of tijdelijke jobs
- Behoeftte aan een plek waar ze hun kinderen onverwachts, op korte termijn en voor korte periodes in vertrouwen kunnen achterlaten.

→ **Obstakels voor de effectiviteit van het recht op kinderopvang**

De keuze van ouders voor kinderopvang wordt meer bepaald door omgevingsfactoren en (kenmerken van) het bestaande aanbod dan door de eigen noden en behoeften. Bovendien hangt het vinden van een plaats in de kinderopvang sterk af van de karakteristieken van gezinnen. Wie werkloos is of een lage opleiding heeft, mensen van allochtone afkomst en alleenstaande ouders vinden minder vaak opvang voor hun kind.

Kinderen uit gezinnen in kansarmoede maken effectief veel minder gebruik van kinderopvang dan kinderen uit niet-kansarme gezinnen (22,8% regelmatige gebruikers versus 68,3%)

- Kinderopvang, niets voor mij (redenen: onbekend, wantrouwen, onvoldoende de taal beheersen en zodoende problemen om info te verzamelen en in dialoog te treden)
 - o Het vertrouwd geraken met de manier van werken in de opvang, een open en eerlijke communicatie tussen ouders en de beroepskrachten binnen de opvang en een respectvolle basishouding van kinderbegeleiders zijn essentieel
- Gebrek aan voldoende toegankelijk aanbod (betaalbaar en beschikbaar)
- Voorrangsregels: in de huidige financiële en economische context is de sociale functie van kinderopvang nog niet bij iedereen een vanzelfsprekendheid
 - o Werkenden krijgen nog vaak voorrang
 - o Hoe kiezen tussen gezinnen?
- Een algemeen aanbod komt vaak vooral ten goede aan meer gegoede gezinnen.
 - o Progressief universalisme is een streven: de ondersteuning van een algemeen aanbod wordt in intensiteit aangepast aan de mate van kwetsbaarheid van de gebruikers.
- Inschrijvingsprocedures

→ **Voorwaarden voor een betere effectiviteit van het recht op kinderopvang**

- voldoende divers aanbod
- toegankelijk aanbod
 - o bekend
 - o ouderbetrokkenheid: belang van ontmoetingsplaatsen, meer hybride vormen van kinderopvang, belang van continuïteit in de relaties tussen verwante sectoren
 - o opleiding vorming en begeleiding in de praktijk van beroepskrachten is essentieel: leren om zonder vooroordelen in contact te treden met ouders in armoede + pedagogische ondersteuning van het hele team
 - o cruciaal dat kinderopvang kinderopvang blijft en geen hulpverlening
- Betaalbaar aanbod
 - o Inkomensgerelateerde tarieven: kostprijs is grote drempel, toegang tot IKG-tarief gedigitaliseerd = drempel,
 - o Bestellen is betalen is niet toegepast op de realiteit waarin gezinnen in armoede leven

→ **Aanbevelingen m.b.t. kinderopvang van het Steunpunt Armoede op basis van het overleg**

- Beroepskrachten uit verschillende sectoren informeren en sensibiliseren over de potentiële betekenis van kinderopvang (pedagogische, sociale en economische functie)
- Het aantal kinderopvangplaatsen uitbreiden opdat elk gezin met een opvangvraag een gepaste plaats vindt die aansluit bij en mee-evolveert met haar behoeften
- Voor elk gezin een gelijke toegang tot kinderopvang garanderen
- Gezinnen met een kinderopvangvraag informeren over het bestaande opvangaanbod en over de gehanteerde procedures opdat ze een keuze kunnen maken
- Ouders erkennen en respecteren als eerste opvoedingsverantwoordelijken
- De pedagogische en sociale functie van kinderopvang garanderen
- Investeren in de professionalisering van de sector
- Bestaande en toekomstige regelgeving permanent evalueren in intensief overleg met alle betrokken actoren en bijsturen op basis van het perspectief van gezinnen in armoede.

→ BESPREKING/ERVARINGSUITWISSELING

- Wat kunnen wij ondernemen om elk gezin een gelijke toegang tot kinderopvang te garanderen?
 - De nood aan kinderopvang over de week/dag verspreiden: bvb inburgeringscursussen zijn altijd voormiddag; planning VDAB-opleidingen: langer op voorhand laten weten
 - Lessen NL taal ook opvang kunnen voorzien? Link met opvoedkundige en praktische vaardigheden (->> zie project Mama Leert!)
 - Bevragen inburgeringscursussen: in welke mate wordt kinderopvang besproken? Op tijd op wachtlijst komen.
 - Bereikbaarheid (zoveel mogelijk gewoon kunnen toekomen en kunnen inschrijven + spreiding over stad + digitale kloof) en meer gesubsidieerde plaatsen (IKG-plaatsen)
- Wanneer heb je een kansarm gezin op een goede manier zien deelnemen in uw initiatief? Wat waren hierbij succescriteria?
 - Tuin samen heringericht samen met ouders (ism 1 kansarm gezin), per ongeluk 4 keer aangesproken => voelden zich bijna verplicht; persoonlijk contact is belangrijk!
 - Mamaweek: 4 anderstalige mama's wandelen op woensdagvoormiddag; activiteit die ze leuk vinden; laagdrempelig;
 - Peutersportpunt: mond-op-mondreclame; komt veel volk; diversiteit in publiek
 - Peuterspeelpunt: ook via school reclame om al eens contact met andere kinderen te ervaren; affiche + flyers (link met oude uren!);
- Wat zijn drempels voor gezinnen in armoede om gebruik te maken van kinderopvang? Wat kunnen wij doen om deze weg te nemen?
 - Computervaardigheden: inschrijven/attesten aanvragen/...
 - Vaste tarieven BKO
 - Taal
 - Opvangplan en (gebrek aan) flexibiliteit

- Verwijzers: huisartsen/gyneacologen aanspreken/sensibiliseren
 - Verwijzers: OCMW/VDAB
 - Samenwerking Digidak: doorverwijzing + vrijwilligers op de hoogte van inschrijfsysteem (ook zo bij studietoelage)
 - Doorlopende werktijden: volcontinu werken + uren + aantal dagen (interimwerk: horeca, verkoop, fabriekswerk, ...)
 - Stigmatiserend: vooroordelen (hoe komt het binnen bij henzelf?)
 - Inzetten op vorming
 - Kijken bij de burens: Hoe doen grootstedelijke gebieden het? Good practices!
- Hoe kan kinderopvang een rol spelen om gezinnen in armoede te versterken?
- Kerntaak = kwalitatieve opvang: creëert ruimte voor gezinnen
 - Niet te invasief
 - Visueel menu om aan ouders te tonen wat kind krijgt, wat gezond is
 - Meedoe-activiteiten: Mama's welkom in KDV om mee te doen met activiteit: zien wat wij doen, wat ze meegeven, ...
 - Integratie tussen kinderen en ouders bevorderen: plek voor sociale contacten
 - Kinderen uit kinderopvang in scholen: vaak grotere zelfstandigheid, meer bekendheid met structuren en gewoontes, beter begrijpen van opdrachten -> zeker bij de doelgroep van kansarme gezinnen!

→ Welke acties zouden we in Turnhout kunnen ondernemen?

- Vorming voor kindbegeleiders rond kansarmoede organiseren vanuit LOK
 - Hoe signalen oppakken en hoe ga je daarmee om? Hoe ga je om met personen in armoede?
 - Hoe door bril kijken van gezinnen in armoede?
 - Heel praktisch!
 - Zowel moment overdag als 's avonds
- Informeren over feit dat wachtlijsten bestaan:
 - Briefjes bij huisartsen/gyneacologen/vroedvrouwen
 - Huisartsen sensibiliseren
 - Affiches: denk eraan om je baby in te schrijven in kinderopvang
- Belang blijven bepleiten voor flexibiliteit in regelgeving
 - Lindeke = !
 - Nood nog nooit samengevat
 - Steeds minder geld
 - Wel flexibiliteit werknemers vs bestellen is betalen
- Dialoog opstarten met VDAB + inburgeringscursussen
 - Lut: info-avond ism basiseducatie: Wat is school? Wat is agenda? Wat zijn verwachtingen tgo ouders? (ev. met tolk)
- Zoeken plaatsen waar je hen kan bereiken
- OCMW beter informeren over minimumtarief (recente richtlijnen) + informeren op volgend LOK hoe OCMW het toepast + uitleg procedure (welke documenten moeten we hen meegeven?) -> uitnodigen!

4. Vluchtelingenstroom

→ Zie PPT in bijlage

- 9 oktober 2015: eerste lichting vluchtelingen in Turnea
- half januari: 7 nieuwe starters (KS + LS)
- Ervaringen: Kinderen kennen geen schoolloopbaan; ontbrekende gezondheidszorg; verschillende oorlogstrauma's

Ervaringsuitwisseling:

- Welk effect heeft de vluchtelingenstroom momenteel op de kindervang?
 - Nog geen kinderen in opvanginitiatieven hier
- Hoe kunnen we hierop verder anticiperen?
- Zijn er suggesties en tips van scholen die reeds ervaring hebben?
 - Bij Lut: 10 kinderen, nog geen vertrokken, stilaan geïntegreerd in de groep
- Wat kan LOK doen?
- Wat kunnen partners doen?
- Vragen: Wanneer gaan die kinderen ons bereiken?
 - Veel blijven niet hier in Turnhout na erkenning: veel naar familie in Antwerpen, Sint-Niklaas (na 2 maanden uit centrum dan)
 - Vanaf 4 maanden in opvangcentrum kunnen ze arbeidsvergunning aanvragen, zou nu kunnen beginnen
 - *Indien je als initiatief een aanvraag krijgt, gelieve dan de Stad te informeren!*

5. Vakantie-aanbod voor kinderen in Turnhout

→ Aanbod vanuit jeugddienst: Bundeling van alle info voor ouders/jeugd in onze Turnhout Speeltbrochure (jeugd, sport, cultuur,...).

Daarnaast kan je ook een mooi overzicht vinden via www.turnhoutspeelt.be.

Voorlopig gepland zomeraanbod vanuit jeugddienst:

	Turnhout Speelt	SpeelpleinwerkingWollebos	Wollewielen	Initiatief naar vluchtelingen	Binkies kinderfestival
Wanneer?	Voornamelijk halve dagen verspreid over de zomervakantie. Aanbod dit jaar op weekdagen - van 4 t.e.m. 20 juli - 1 tem 5 aug - 22 tem 31 aug -> heel uiteenlopende activiteiten	Hele dagen van maandag tot vrijdag van 18 juli t.e.m. 26 augustus (uitgezonderd 21 juli & 15 augustus)	Halve dagen van maandag tot vrijdag van 18 juli t.e.m. 31 augustus -> Met een bakfiets vol speelmateriaal wordt er naar verschillende pleintjes in Turnhout gereden. Kinderen uit de buurt kunnen komen spelen.	We zijn aan het bekijken om ook voor deze jeugdgroep wat te organiseren. Maar het is nog wat zoeken naar de concrete uitwerking. Het zal met een kleine personeelsinzet zijn aangezien we onze handen al vol hebben met andere initiatieven.	Zaterdag 2 juli -> Kinderfestival met veel animatie (springkastelen, schminkstand, kayakken, klimmen,...)
Prijs? Eventueel hoeveel korting voor wie?	Vaak 6 euro voor een halve dag, maar kan wisselen (afhankelijk van kostprijs activiteit voor jeugddienst) Nu met de vrijetijdspas betalen ouders de helft, maar vanaf de zomervakantie komt er	6 euro voor een hele dag, 3 euro voor een halve dag (tweede kind van hetzelfde gezin betaalt 3 euro voor een hele dag en 1.5 euro voor een halve dag). Mensen met een VTP betalen nu 1.50 euro. Als de UITpas er in de zomer is, betalen ze 1.20 euro. Zowel	gratis		gratis

	een UITpas, mensen die daarmee een korting krijgen, betalen 20% van het deelnamegeld.	voor een hele als een halve dag (idem voor tweede kind van hetzelfde gezin			
Voor wie? (leeftijden)	3-15 jaar	5-15 jaar	...		Alle leeftijden
Waar?	Verschillende locaties, veel activiteiten gaan wel door in JC Wollewei	Raadsherenpark	Verspreid over de verschillende pleintjes in Turnhout		Raadsherenpark
Maximum aantal deelnemende/opgevangen kinderen?	Vaak max. 20 kinderen, maar wisselt per activiteit.	Geen maximum	Geen maximum		Geen maximum

→ Aanbod vanuit kinderopvangsector:

- Aanbod vanuit Kind Jezus voor broers en zussen (tot 5 jaar) voor hele zomervakantie in nieuwe locatie, al dan niet bij in leefgroepen. Momenteel zijn ze nog zoekende hoe concreet uit te werken?
- Mut de Muis: in praktijk bouwen ze buitenschoolse vakantieopvang af omdat alles erg vol zit, noodopvang bij andere onthaalouders in gedrang, strenger qua inplanning kinderen, aparte contracten BKO + administratieve last extra
 - o Scholen merken dat ze de kinderen niet laten instappen met Pasen of in mei, want dan nog opvang in vakantieperiode bij OO of KDV
- Gabbers: hele zomer open (behalve 31 augustus) van 7-19u; vooropvang speelpleinwerking
- Turnhout Speelt: geen opvang → wel interessante activiteiten

6. Huizen van het kind: Stand van zaken

- Coördinatie van het HvK niet meer door CAW, wel vacature tem 24/03 bij stadsregio (voltijds)
- Eind oktober: start effectieve werking (fysieke huizen/punten, sociale kaart: verzameling aanbod, samenwerkingen, ...)

7. Feedback Adviezen Meerjarenplan: Hoe nu verder?

→ verplaatsing punt naar volgende vergadering

8. Subsidieronde Kind en Gezin: terugkoppeling goedgekeurde dossiers

Er werd een subsidiebelofte toegekend aan:

- Vzw De Speelbomen voor de omschakeling van 12 plaatsen met subsidie voor inkomenstarief in de subsidiegroep groepsopvang (Kinderopvanglocatie De Speelboom Turnhout) naar subsidieerbare plaatsen met plussubsidie.

- Kinderopvang Kind Jezus voor de omschakeling van 14 plaatsen met subsidie voor inkomenstarief in de subsidiegroep groepsopvang (kinderopvanglocatie Kind Jezus) naar subsidieerbare plaatsen met plussubsidie.

Er werd geen subsidiebelofte toegekend aan:

- Landelijke Kinderopvang vzw voor de omschakeling van 26 plaatsen met subsidie voor inkomenstarief in de subsidiegroep gezinsopvang (zorgregio Turnhout) naar subsidieerbare plaatsen met plussubsidie

- Kinderopvang Turnhout voor de omschakeling van 8 plaatsen met subsidie voor inkomenstarief in de subsidiegroep groepsopvang (kinderopvanglocatie Slabbers & Co) naar subsidieerbare plaatsen met plussubsidie

9. Projecten Stad Turnhout

- MOM-project stopt = laagdrempelige plek voor ervaringsuitwisseling tussen jonge moeders
- Nieuw project: Mama Leert (met steun van ESF)
 - Zie PPT
 - 1. Nederlandse les
 2. Ondersteuning bij zorg en opvoeding
 3. (Taal-)ontwikkeling van de kinderen
 4. Maatschappelijke oriëntatie
 - Concreet: ma, di, vr van 9-11u30 van januari - oktober
- Overdracht onderwijscheques voor mensen met OMNIO-statuuat: aanvragen via OCMW (vanaf 1/2/2016)
 - Zie PPT

10. Varia

- **Website/Brochure Kinderopvang Turnhout**
 - Brochure aan vernieuwing toe -> nog rendabel om erin te investeren?
 - Website KIKO offline: geen overzicht meer
 - op website stad staat momenteel geen overzicht van alle initiatieven
 - Momenteel verwijzen de KDV's door naar de website www.kindengezin.be + geven eigen print mee: standaardlijst
 - Papieren brochure niet nodig om te vernieuwen
- Afvalkost: petitiegroep Diftar om de kost te herbekijken, maandelijkse kost (vast recht) is gedaald van 4 tot 3 euro.
 - Pascale zoekt regeling op

Volgend overleg?